

Макушок Д.В.

Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник: Шведова Г.А.,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри
правового забезпечення безпеки бізнесу,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабного вторгнення життя українців кардинально змінилося. З метою забезпечення обороноздатності країни та захисту населення було введено воєнний стан. Нові умови життя більш загострили старі проблеми, однією з них є торгівля людьми. Бойові дії, окупації, масові руйнування інфраструктури змусили багатьох людей змінити місце проживання, що значно підвищило їх вразливість до експлуатації

Торгівля людьми- це форма сучасного рабства, яка є грубим порушенням прав людини, спрямована на отримання прибутку шляхом використання жінок, дітей та чоловіків [1]. Існують різні форми цього злочину: втягнення у злочинну діяльність, сексуальна експлуатація, усиновлення з метою наживи, залучення в боргову кабалу, використання у порнобізнесі, примусова праця, примусова вагітність, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, продаж дитини, використання у збройних конфліктах, тощо [2]. В Кримінальному кодексі України стаття 149 передбачає, що злочини, які пов'язані з торгівлею людьми, караються позбавленням волі на строк від 3 до 15 років [3]. Згідно з даними за 2022 рік щорічний прибуток злочинців від торгівлі людьми по всьому світу оцінюється приблизно в 150 мільярдів доларів [4]. Зараз в Україні стало значно складніше протидіяти цим злочинам. Люди все частіше втрачають домівки, сім'ю чи роботу, а хтось просто втрачає віру в подальше життя, тому вони легко піддаються маніпуляціям. Воєнний конфлікт спричинив хаос та масове переміщення населення не лише по країні, а і за кордон, що полегшило злочинцям пошуки жертв. Найпоширенішим простором для зловмисників є соцмережі. Там вони можуть пропонувати вигідну роботу або представлятись благодійними організаціями, що допомагають людям в умовах війни. Якщо ж людина стала жертвою злочину, відповідно до закону України "Про протидію торгівлі людьми", вона має право на допомогу від держави. Держава має надати безкоштовне медичне обстеження та лікування, допомогу у відновленні документів, одноразову матеріальну підтримку, психологічну, соціальну, правову та інші допомоги [5].

Крім того, можна звернутися до Конвенції Ради Європи, яка набула чинності 1 лютого 2008 року. Головне значення Конвенції полягає в тому, що вона зосереджена на допомозі жертвам та захисту їх прав. Конвенція розглядає торгівлю людьми як серйозне порушення прав людини, її гідності та недоторканості. Це зобов'язує державні органи вживати дієві заходи щодо запобігання такого злочину, захисту жертв та забезпечення належного розслідування. Конвенція створила незалежний механізм для контролю за тим, як її положення виконуються на практиці. Цей механізм, вважається однією з основних переваг Конвенції, він складається з двох складових: Групи експертів з питання протидії торгівлі людьми та Комітету сторін.

У підсумку, торгівля людьми під час воєнного стану становить високу суспільну небезпеку. Нестабільність в країні створює сприятливі умови для діяльності злочинних груп, які експлуатують вразливі категорії населення та використовують їх для виконання злочинних дій. Особливо вразливими є жінки,

діти та внутрішньо переміщені особи. Багато людей втрачає основні джерела доходу, що змушує їх шукати нові способи заробітку, часто без розуміння ризиків. Держава має посилити контроль за цими злочинами, суворо карати злочинців та забезпечувати підтримку всім категоріям населення, щоб зменшити ризик їх залучення до злочинної діяльності. Українцям потрібно пристосуватись до нових реалій життя, не піддаватися маніпуляціям, та не боятися звернутися за допомогою до відповідних органів влади.

Список використаних джерел:

1. “Що таке торгівля людьми.” *Гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей.* URL: <https://1547.ukc.gov.ua/dovidkova-informatsiya/protydiya-torgivlv-lyudmy/shho-take-torgivlya-lyudmy/>

2. Національна соціальна сервісна служба - Пам'ятка про форми торгівлі людьми від 28 липня 2023 року. URL: <https://nssu.gov.ua/news/pamiatka-pro-formy-torhivli-liudmy>

3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (із змінами, внесеними згідно із Законами України). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

4. Східне міжрегіональне управління Державної служби України з питань праці: Торгівля людьми – це не міф, це реальність! Через війну Росії проти України зростають ризики торгівлі людьми, від 28 квітня 2022 року. URL: <https://smu.dsp.gov.ua/news/torhivlia-liudmy-tse-ne-mif-tse-realnist-cherez-viinu-rosii-proty-ukrainy-zrostaiut-ryzyky-torhivli-liudmy/>

5. Закон України: “Про протидію торгівлі людьми» від 31.03.2023 № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>